

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZEK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: Vasárnap és csütörtökön.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: A bajai utcával szemközt Falczione-féle ház. hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden díjak fizetendők.</p>	<p>Felelős szerkesztő: DR. MOLNÁR GYULA.</p>	<p>Felírói áratok: Egész évre 8 ft — Félévre 4 ft — Negyedévre 2 ft Naptári évrnek egész évre 11 ft Félévre 3 ft Negyedévre 1 ft 50 Egyes szám ára 10 kr.</p>
---	--	---

Közigazgatási bíróságok.

Megannyi reformjavaslat között, melyekkel kormányunk létezése óta a törvényhozást elárasztotta, hozzászámítva még azokat is, amelyek bőséges programjának még csak a jövőben megvalósítandó részéhez tartoznak: a legfontosabbnak, legszükségesebbnek és legsürgösebbnek azt a törvényjavaslatot tartjuk, a melyet Hieronymi belügyminiszter szerdán terjesztett a képviselőház elé a közigazgatási bíróságokról. Tudjuk méltányolni a valláspolitikai, az igazságügyi, stb. reformok jelentőségét, de úgy vagyunk meggyőződve, hogy oly égető szükségnek egy sem felel meg, mint a közigazgatási bíróságok felállítására.

A ki ösmeri Magyarországnak mai közigazgatását, az jól tudja, hogy az a jogok védelmének és biztonságának garanciái, a sermek orvoslásának komoly lehetősége nélkül működő szervezet. Nincs ebben semmi túlzás. Itt van Bács-Bodrogh vármegye. A községi, a járási és törvényhatósági közigazgatás egész rendszere egy politikai párt szolgálatában álló nagy organizmust alkot, a mely teendőit jól-rosszul elvégzi, de a melynek körében valamely sérelmes intézkedés vagy határozat ellen jogvédelmet hiába keres az elégedetlen fel. Főszolgabíró, alispán, törvényhatósági és közigazgatási bizottság minden kérdésben egy húrón pendülnek: oly nagy a harmonia közöttük, hogy a magántél igazságszokszor veszendőbe megy miatta. A főszolgabíró nem a maga esze vagy az eldöntendő ügy mibenléte szerint igyekszik meghozni határozatát, hanem eleve azt keresi, mi az alispán véleménye és akarata, természetes tehát nagyon, hogy ha a jogaiban sértett állampolgár az alispán elé viszi ügyét, ott hasztalan vár orvoslást, mert a „tapi tatos“ alispán elég böles belátni, hogy holmi apró-cseprő ügyben a főszolgabíró rendelkezésének desavouálásával a hivatalos tekintélyt a „fél“szemben veszélyeztetni nem szabad. A határozat tehát „helybenhagyatik.“

A törvényhatósági bizottság ugyan független és értelmes polgároknak gyűlékezése volna a törvény szerint, de a valóság a gyakorlatban mégis csak az, hogy a folyó ügyeket, a melyeknek egy 600 tagból álló bizottság döntése alá való bocsátása különben is nevetséges dolog, az úgynevezett „állandó választmány“ intézi és a közgyűlés maga sem tudja, miféle jogsérelmekre adta tudtán kívül és akaratlanul a maga szentesítését.

És a közigazgatási bizottság! Az újabb magyar törvényhozásnak egyik legelhízázottabb alkotása, a szerteágazó hivatali szakoknak erőszakos, desorganikus kapcsolata, parodiája egy szakszerű, részrehajlatlan felelőviteli hatóságnak. Itt a legkedélyesebbek az állapotok. Tény, hogy a közigazgatási bizottsághoz, mint felelőviteli forumhoz, kerülő ügyek tulnyomó részében a referátát és a határozatot ugyanazon előadó készíti, a ki a megapellált végzést hozta; mert hiszen „ő ismeri legjobban az ügyet“. Ha az ember nem tudná, hogy ez így van, teljességgel hihetetlennek kellene tartania; de most már el lehet képzelni, hogy micsoda jogorvoslatra lehet elkészülve az a szerencsétlen halandó, aki példának okáért az alispán határozatát kénytelen a közigazgatási bizottsághoz megfélebbezni.

Ilyen állapotok között sürgösebb, tűdősebb, jótékonyabb reformot nem képzelhetünk, mint a közigazgatási bíróságok szervezését, a melyek módot nyújtanak és lehetőséget a jogaiban sértett állampolgárnak, hogy a közigazgatási hatóság intézkedése vagy határozata ellen független bíróságnál keressen orvoslást.

Hogy ez a jog, a közigazgatási panasz emelésének joga, nemcsak a magánérdekeit féltő egyes polgárnak, hanem a közérdek szempontjából a közigazgatási szakok hivatalos képviselőinek is megadassék, azt részünkről a jogok javításának elvéből kifolyólag és az igazság egyoldaltú kiszolgáltatásának elkerülése érdekében csak helyeselhetjük. A legfőbb és elengedhetetlen biztosítékot mindkét irányban a bíróság teljes, hozzáférhetetlen függetlenségében keressük.

Fájdalom, ezt a mellőzhetetelen feltételt, amely nélkül a bíróság nem bíróság, a kormány előterjesztett javaslatában csak részben találtuk meg. Előszörjük, hogy fontosabb részében. A királyi felső közigazgatási bíróság a király által kinevezett, a m. kir. curia megfelelő állású bíráival egyenlő rangú tagokból áll és a függetlenség összes biztosítékával ellátott magas bírói testület képez. Így kontemplálja a javaslat s elhez más megjegyzésünk nem lehet, mint, hogy az ítélőbírák létszámának szabályozásában a bírói képesítésnek nagyobb számbeli túlsúlyt kívánunk biztosítani a közigazgatási felett.

Az elsőfokú közigazgatási bíróság azonban a törvényjavaslat tervezete szerint nem méltó a bíróság elnevezésére. Elnöke a főispán, aki nemcsak közigazgatási államtisztviselő, hanem a kormánypolitikának és a kormány intencióinak bizal-

mi letetemenyese is és a nálunk általában elterjedt theoría szerint ez offo tagja és képviselője a kormányt támogató politikai pártnak. Politikai pártember mint a bíróság elnöke! És az ilyen bíróság hozzon ítéletet ő felsége a király nevében (169. §.) holott megbízatását nem is a királytól nyerte. A bíróság többi tagjai volnának a javaslat szerint az alispán (polgármester), a törvényhatósági ügyész és a törvényhatóság által választott 3 tag.

Nem veszik önök észre, hogy ez tulajdonképpen a szerencsétlen közigazgatási bizottság egy újabb alakú kiadása bíróság czimén?

Csak az egy körülmény enyhítő a dologban némileg, hogy az elsőfokú közigazgatási bíróság hatásköre aránylag kisebb körre vonatkozik: vármegyékben a községek és a főszolgabíró, a városokban a rendőrkapitány intézkedései és határozatai elleni panaszok tartoznak eléje.

Vármegyénk és a millennium.

(Bács-Bodrogh-vármegye t. közönségének ajánlva.)

Hazánk ezredéves fennállásának nagy ünnepe napról napra közeledik. Országos bizottságok működnek a fővárosban, hogy testet adjanak a millenniumi ünnepély nagy és szép eszméjének. Nagy alkotáshoz mindenestre nagy előkészületekre és nagy munkára van szükség s csakhogy a millenniumi országos kiállítás létrejöjjön, százezrek kezeinek munkája kívántatik. Elédig azonban az országszerte folyó munkát nem látjuk arányban a millennium közelségének nagyon is rövid idejével; itt van tehát ideje annak, hogy az ország, mint egy társadalom, maga is hozzálasson a tennivalókhoz és ne érje be a kinevezett és választott bizottságok, vagy egyes bizottsági tagok nagyon is problematikus munkájával.

Bács-Bodrogh vármegye hazafias közönségére e tekintetben is szép és nagy teendők várnak, mert mint az ország leggazdagabb, anyagi és szellemi javakban egyaránt bővelkedő vármegyéje, e téren nem maradhat hátra, de sőt előnyös anyagi helyzeténél és kelő színvonalon álló kulturájánál fogva az ország többi vidékeinek példaadással is tartozik.

Dicséret és dicsőség vármegyénkire, hogy ebbeli hivatottságát már a millenniumi országos mozgalmak kezdetén felismerte s a vármegyei törvényhatóság

lelkes vezető férfiaknak kezdeményezése folytán már ezelőtt két évvel elhatározta, hogy a hazánk ezredéves fennállásának ünnepére rendezendő nagy és szép mozgalomban részt vesz, s teszi ezt első sorban azzal, hogy a vármegye ezredéves múltját, valamint jelen állapotának statisztikáját megírattja s egy önálló monografiai műben közreboicsátja.

Vármegyének ezen tekintélyes alkotásokkal s egyuttal az ország közeliismerésével találkozott kulturjelentőségű határozata következtében a megyei monografia megírása immár közel másfél év óta folyamatosan van s a mű létrehozásában közreműködő szellemi erők Bács-Bodrogh vármegye egyetemes leírásának sikerét már előre is biztosítják.

A mű teljessége és tökélye azonban megkívánja, hogy a munka technikai megírásában résztvevő belmunkatársakon kívül e szép vállalatot a nagyközönség mint külmunkatárs az által is támogatná, hogy elvégeznék azt a munkát, amelyet a monografianak sem a szerkesztésére, sem a belmunkatársai a saját erejükből egy könnyen el nem végezhetnének. E munka pedig abból állana, hogy e vármegye minden családja, lakója és fia lenne kegyes a birtokában, családja tulajdonában, ismerősei körében, a községek, hatóságok, társulatok és egyesületek kezében lévő országos, megyei, vagy lokális jelentőségű, családi, köz, vagy magánérdekű emlékeket, történelmi tárgyakat, eszközöket, régiségeket, iratokat, naplót és leveleket, képeket, faragványokat és szobrokat összeírni és feljegyezni s e jegyzeket levéllileg a monografia szerkesztőségének megküldeni, hogy azokból a ránk és vármegyénk köztörténetére, vagy jelen közállapotára fontos, nevezetes és jelentőséges darabokat kiválogathatni s a monografiai mű számára való mellékletek gyanánt lerajzolni vagy lemásolni lehessen.

Bizalommal kérjük a közreműködést s bizalommal várjuk a támogatást.

Zombor, 1893. évi november hó 27-én.

Dr. Dudás Gyula s. k.,
a megyei monografia szerkesztője.

Szabályrendelet.

Zombor szab. kir. város területén készülő és az építkezéseknél használandó fal és burkoló vagy kövező téglák, továbbá fedő eserepek szabványos méreteinek megállapítása tárgyában.

1. §. Zombor szab. kir. város területén csakis oly téglák készíthetők és építésre csak is olyanok fogadhatók el és használhatók, melyek 29 centiméter hosszúsággal, 14 cent. szélességgel és 5–6 cent. vastagsággal bírnak.

2. §. Szabványos méretű burkoló vagy kövező téglá alatt olyan értendő, a mely 24/24 centiméter oldal hosszal bíró négyzet alakú és 4 centiméter vastagsággal bír; szabványos méretű fedőeserép alatt pedig azon közönséges fedőeserép értendő, a mely 37 centiméter hosszúsággal és 18 centiméter szélességgel készült, a vastagsága a használt anyagi minősége, a eserép alkalmazásának módja stb. szerint különböző lehet.

3. §. A burkoló vagy kövező téglák és a fedőeserepek azonban az előző 2. §-ban megállapított szabványos méretek és alakú

eltérőleg egyéb méretek és alakban is készíthetők és használhatók.

Kikötetik azonban, hogy az épület tervező és költségvetést készítő, az egyéb minta szabványosnak kimutatott építő anyag használásából származó esetleges hátrányokért felelősségre nem vonható, feltéve természetesen ha ilyeneknek a tervezésnél s költségvetésnél való figyelembe vétele szerződésileg kikötve nem volt.

4. §. Az ezen szabályrendelet életbeléptetése a meglévő régi méretű építő anyagok 1894. évi ok végéig elárúsíthatók s így építésre elfogadhatók és fel is használhatók, úgy szintén ezen határidőn túl is az épületek lebontása alkalmával nyert régi téglá anyag új építésnél is oly esetben felhasználható, ha ezen építkezés kizárólag régi anyagból eszközöltetik.

Az új építő anyagok vagyis ezeknek ezen normális méretek mellett való gyártása 1894. évi május 1-én veszi kezdetét.

5. §. Ezen szabályrendelet határozatai ellen vétők építés rendőri kihágást követnek el.

A jelen szabályrendelet határozatainak betartását a rendőrkapitányság van hivatva ellenőrizni.

6. §. Ezen szabályrendelet alapján büntetendő kihágások felett első fokon a rendőrkapitányság, másodfokon a városi tanács, harmadfokon pedig a kereskedelemügyi m. kir. miniszter bírászkodik.

7. §. A jelen szabályrendelet határozatai ellen vétők 2 (két) forinttól 50 (ötven) frig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntetendők.

Ezen kihágásokra nézve a m. kir. belügyminiszter úr által a m. kir. igazságügyminiszter úrral egyetértőleg az 1880. év XXXVII. t. cz. 42. §-a alapján a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágások esetében követendő eljárás szabályozása tárgyában 1880. év augusztus 17 én 38647. sz. a kibocsátott körrendelet határozatai érvényesek.

A kiszabott pénzbüntésekből befolyó összegek mindenkor a város szegény alapja javára fordítandók.

Különfélék.

— A zombori képviselő, Dr. Drakulits Pál mentelmi ügyet pár nap előtt tárgyalta a képviselőház mentelmi bizottsága. A kiadatási kérelemnek nem adatot hely, minthogy zaklatás esetét látta fennforogni.

— A városi bizottsági tagságot, mely Spitzer Bernát elhunytával megüresedett, f. hó 12-ikén fogják betölteni. A választási elnök Tárcazy Mor, alelnök Dekker Pál lesz.

— A gazdasági egyesület igazgató választmányára f. hó 5-ikén ülést fog tartani.

— Hymen. Lovassy Ödön, pünicai jegyző, oltárhoz vezette Trischier Nina kisasszonyt.

— A helybeli jótékony magyar nőegylet ma délután 3 órakor a főgymnasium tornatermében teli ruhákat osztogat szegény gyermekek között. A tagokat ez ünnepségre az egylet elnöke meghívta.

— Igaz mértékek. Dr. Gertinger Pál helyettes főkapitány, megünnyv a városzerte mindég jobban elterjedő rossz mértékek feletti panaszkodat, meghagyta a városi mérték-bitelesítő hivatalnak, mikép a kereskedők, mészárosok, bentések és fakereskedők mérlegeit vizsgálja meg. A városi mérték-bitelesítő hivatalnok konstataulta is, hogy légió azok száma, kik nap nap után polgártársainkat megrövidítik. Különösen kiemelendő a fakereskedők egynémelyike, akik az előirt mértéknek tizedrészevel rövidítik meg vevőiket.

— Ó-Moroviczán ismeretlen tettesek a róm. kath. templomot feltörték és kirabolták. A csendőrség erőlyes nyomozást indított az általános felhárborodást keltő tett elkövetői után.

— Öngyilkosságok. Egy fiatal, elmébajos asszony, Bosnyák Matinsz a minap a Ferenc-eszatonába ugrott. Holttestét két ösziapári ember fogta ki. — Raczity Kuzmán szüntelen erőszakos módon múlt ki. A fiatal, 17 éves fiú, akinek senki se tudta semmiféle baját, pár nap előtt az istállójukban felakasztotta magát. Mind a két öngyilkos zombori lakos volt.

— Királyaértés. Királyaértés történt a csantavéri polgári olvasókörben, egy a polgári olvasókör által rendezett estélyon. Klein Mátyás joghallgató hosszabb beszéd kíséretében ő felségére, a király egészségére üritő poharát. A beszéd elhangzása után Juhász Antal (Pusztai), ki nemrégiben okirathamisítást ért volt elítélve, a király királyt sértő szavakkal illette. Az esetet másnap a csendőrség följelentette a szabadkai kir. ügyészségnek, mely Bogáromy János törv. vizsgálóbíró küldötte a csendőrség által bejelentett tanúk kiállítására. Az iratokat a szabadkai kir. ügyészség a budapesti törvényszéknek küldötte föl, mely egyedül illetékes ilyen ügyben ítélni.

— A herceggprimás mellőztetése. Élénk beszéd tárgya most az az eset, hogy a szabadkai kath. nagygyűlés a királyon kívül Császkai és Schlauch püspököket üdvözölte csak, Vasvári herceggprimásról ellenben, legelső főpapjáról Magyarországnak, megteledkezett. Császkai üdvözölését még csak természetesen tartják, meri hát ennek az egyházmegegyének ő a főpásztor. De hogy Schlauchot üdvözölte üdvözölte a gyűlés akkor, midőn Vasváryt mellőzték, ebben sokan határozott tüntetést találtak a herceggprimás ellen. Schlauch tudvalevőleg hevesen neki ment a polgári házasságnak, mely ellen Vasváry sokkal szelidebb magatartást tanusított. Hogy tehát az üdvözölet sorából a szabadkaiak Vasváryt kihagyták, oka ennek az, hogy az egyházpolitikai reformok ellen merészen agitáló bács bodrogmegyei katolikus vezérferfiak mincenen megelégedve a herceggprimás enyhe magatartásával. Ez azonban bizonyára nem fogja hareziasabbá tenni a herceggprimást, a ki jeiszavául a békét választotta.

— Gyilkos anya. Nagy bűn terheli Panticzkiné Mijun Milica szabályai lakós lelkét. Az a gyanu merült föl ellene, hogy 20 éves Zsivan nevű fiát tette el láb alól, mert az folyton utjában állott Csonkics Kuzmannal viszonyának. A múlt év december havva 29-én halt el Panticzki Zsivan. Kétség merült azonban föl az iránt, hogy nevezett természetes halállal mult volna ki. Ennek alapján a csendőrség elfogatta a szörnyű bűnnel vádolt anyát, az a gyanu merült föl ellene, hogy az n. „szerecsika“ mérget kevert legényfia borába és annak következtében is halt el hirtelen a fiu. A megindított vizsgálat lesz hivatva földeríteni e sötét titkot, melynek eldőltség a bevádolt anya vizsgálati fogságban tűnődhetik e szörnyű vád fölött.

— A ki nem gyűlésezett. Szabadka kormánypárti képviselőjéről, Vermes Béláról az a hír terjedt el, hogy résztvett a kath. nagygyűlésen. Kormánypárti lapok még meg is farnadták ezért a képviselőt, a ki most kinyilatkoztatja, hogy ő ott sem volt a szabadkai gyűlékezeten.

— Új ügyvéd. A szabadkai ügyvédi kamara dr. Ivankovics Pál ügyvéd, Zombor székhellyel az ügyvédekörül vezetett lajstromába folytatónlag felvette.

— Levélhordók veszedelme. Nem régóta az az újítás történt a helybeli postán, hogy az este a Gombos felől érkező vonat postai anyagát a kocsi bolozza a vasutról, a Szabadka felől érkező anyagot pedig a soros levélhordó a hátán cipéli be. Nem tudjuk mire hasznos ez a rend, annyit azonban megjegyezhetünk, hogyha a téli sötét, szivatos estek valamelyikén a fűdözet nélkül bandukoló levélhordót letalálják utni, akkor a takerékosaság keservesen megírattja egy szegény családot.

— Halálozás. A moholi izraelita anyakönyvvezető: Spitzer Márk, rabbi elhaláloz-

ván, állására a pályázat legközelebb kihirdetetik.

— **Értesítés a cukorrépa termelés ügyében.** Miután a Zomborban tervezett cukorgyár részére a megkívántató földterület nem jött össze, a cukorgyár építése elhalasztatott az 1895. évre. E szerint az aláirt termelési nyilatkozatok nem érvényesek. Amennyiben valaki följött a cukorrépa alá már elkészítette, annak termését a hatvani cukorgyár átveszi és a vetéshez répamagot is ad. A nyilatkozatok aláírói sziveskedjenek alulírottat értesíteni, hogy: 1. A jövő 1894-ik évben termelnek-e cukorrépat és mily területen? 2. Termésüket átadják-e hatvani cukorgyárnak? 3. Nyilatkozatukat a termelésre vonatkozólag fentartják-e az 1895-ik évre? Kelt Zomborban, 1893. november 15. Rombay Dezső, a gazdasági egyesület titkára.

— **A lövöldöző sogor.** Szóntán Bukovecz Pál és sógora Milos Márk, együtt mulattak reggeltől estig a nagykorosmában. Nehéz volt már a feje mindkettőnek és éppen hazafelé akartak ballagni, amikor valami csekélységen összevesztek. Bukoveczben hirtelen fölfort a vér, pisztolyt rántott és mellbe lötte Milost. Gyurkov József, aki a közelében volt, ki akarta csavarni a lövöldöző kezéből a fegyvert, de Bukovecz meglötte őt is. Csak a csendőrök tudták megfékezni a dühös részveget, akit azután a járásbíróóság börtönébe kísérték.

— **Gyászír.** Radulovits Szilárd, zombori városi bizottsági tagot, súlyos esapás érte, édes anyja Ujvidéken elhalálozott.

— **Furfangos tolvaj.** Gombos Erzsébet állítólag zentai származású cselédleány nem szivesen szalasztotta el az alkalmat, ha valami keze ügyébe esett, hogy azt csemelje. Ily alkalomra talált pár nap előtt Deák János óbecsei szemlőmárnál, ahova a kérelemmel ment, hogy szállást adnának neki addig, míg helyet talál. A jószívi család helyet adott neki, de bizony az Őrszi nem becsülte meg magát. Szerdán délután a gazdának dolga esett a városban, a gazdasszony meg a burgonya földre ment ki, otthon hagyván a jóvevényt a gyerekekkel. Ezt az alkalmat felhasználta Gombos Erzsébet, fejszével feltörve a szekrényt 30 forint értékű selyem ruhát, feherneműt és az ott volt 37 frt 57 kr készpénzt, magához véve elment, elbucszva a kapuféltől. Mikor a gazda hazajött, hiált helye volt a vendégnek is, de ez hagyján, hanem még sok másnak is. Azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, de maig sem került kézre a jó madár, mert nem tudják milyen utirányt választott. Könyvebb felismerhetést végett az óbecsei rendőrség személyleírását így közli: Gombos Erzsébet 26-27 éves, zentai, vagy bajai cselédleány, termete közép, arca barna, haja fekete, szeme sárgás, fogai épek; ismertető jele, hogy arca himlőhelyes.

— **Körözések.** A bajai kir. járásbíróóság lopás büntette miatt vádolt Heil Rezsőt és nejét közzéteti országosan. Személyleírásuk: Heil Rezső 36-38 éves, hely nélküli iroknak mondja magát, termete közép, arca hosszúságos, szeme kék, szempillái verecskés, haja gesztenyebarna, szakállja gesztenyészín, beszéd és olvas magyarul, németül. Heil Rezsőné 28 éves, termete alacsony, arca hosszúságos, vékony, szeme kék, haja szőke, orra pizse, irni, olvasni tud, beszéd magyarul s németül, ismertető jele: haja elő nyírott, sántikál, orra pizse s kevéssé szeplős. — Ugyancsak a bajai kir. járásbíróóság közzétett még valami Klein Márkus nevű pékségédet is, a kinek a személyleírása a következő: suttogéd, nőtelen, adai születésű, izr., 24 éves, közép magas termetű, arca hosszúságos, haja gesztenyészín, szeme kék, szája szabályos, ir, beszéd magyarul, németül s szerbül.

Kicsinyek és nagyok öröme egyaránt a karácsony ünnepe. A világtörténet nem mutat fel nagyszerűbb eseményt: mint a Megváltó születése. Méltó, hogy e napot gazdag és szegény megünnepelje s indokolt, hogy e napon a családtagok, ismerősök, jó barátok örömlüknek látható kifejezést is ohajtanak adni a „kriszkindi“ ősidőktől öröklött kedves formájában. E kegyeltes szokásnak hódolunk, mi-

dőn ismét figyelembe hozzuk Kertész Tódor fővárosi díszműkereskedőnek már jól ismert s a jelen időnyre még számtalan hasznos és érdekes újdonsággal gazdagított áruházát (Dorottya-utca 1. szám), melynek áruiból a jutányos árak illusztrálásul egynehányat itt felsorolunk. Így: Csillógó ragyogó karácsonyfadíszek: Biztos vas karácsonyfaállvány 2,50, ezüst szál, rezgő csillag tucatja 40-120, színes üveggyölgő 5-20 kr, ragyogó piramis a fa hegyéje 15-35, anyagok mozgó szárnyakkal 40 kr-2 frt, csillógó asbest hó 50 kr, tréfás majom 30 kr, gyertyatartók, lampionok a fára tucatja 40-1,20, arany ezüst és színes hajszál 40 kr, reggharmat 20 kr, dió aranyozó és ezüstlő füst 10 kr, felnyitható arany diók 10-40 kr, fényos gyöngyosodrony 20 kr, gyöngyosodrony a felerősítéshez 10 kr, színes viaszgyertyák tucatja 20-40 kr, szennázó gyertyák, a fán egyszerre gyulnak meg tucatja 42 kr, magnesium sodrony 10 kr, bonbonier 12 drb 60 kr-3 frt, ragyogó pillangó 15 kr, arany ezüst halacska 5-15 kr, stb. Célszerű egy lányak teljes felkészítésére az itt elősorolt tárgyakból egy egész összeállítás rendelni, mely 5, 10, 15 és 20 frttel kapható. — Kedélyderítő tréfás meglepetési tárgyak és komikus alakú dobozok, tréfás veváló türelemjátékok. Csinos tombola nyeremlátványok összeállítás 5 frttől felfelé. Mulattató és tanulságos játékok leányoknak és fiúknak: babák 60 kr-20 frt, kis vörögép használható 3 frt, kard, eskák, puská együt 3 frt, mozgó állatok 3-10 frt, futó egér 60 kr, hintalovak 3-20 frt. berend, istálló 2-7 frt, ércdobogó 60 kr, vasut 50 kr-9 frt, zenélő doboz 1,30-2,50, hegedű 1,40, Ariston 6 zenedarabbal 20 frt, Symphonion 6 frt, Laterna magica 80 kr-20 frt, torna-készlet ajtó közű esavarr nélkül 9,50-16 frt, Richter-féle építőkövek 80 kr-17 frt, Clubb-kocsijáték 2 frt, Halifax 3 frt, Rohoncz Columbus kocsijáték 7,50-8,50. Társasjátékok: tombola, lottó, lövésény, várostrom, a vig egyszeres, tivoli, sakk, dominó, Gobang kínai elmés játéka, harang és kalapács stb. Karácsonyi ajándéktárgyak már 1 frton alul 200 frtig. Mindenkinet ajánljuk, hogy a megrendelést ne halassa az utolsó napokra, mert ilyenkor roppant sok a dolog s esetleg postai késedelem is fordulhat elő.

Levelezés.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Becsés lapja f. hó 23-án kelt 94-ik számában „az é-sztapári jegyző kérdés“ czimén „egy képviselő“ aláírással egy közlemény jelent meg, mely személyemmel foglalkozva, az állásától elmozdított Bresztovszky Vazul volt közégi jegyző ellen közel más fél év előtt folyamatban volt vizsgálatból kifolyólag ellenem súlyos vádakot emel.

Nincs szándékomban a közleményben foglalt gyanúsítással foglalkozni, miután a czikk megjelenésének rugója általánosán ismert dolog. Azon felül minthogy köztisztviselői minőségben lettem megtámadva, első sorban nem a közvélemény előtt tartosom magamat tisztázni, mire mindazok előtt, kik ismernek, szükségem sincs — hanem felesleges hatóságom előtt, a hol is ez irányban a kellő lépéseket már megtettem; a megindítandó eljárásnak nyugodtan nézek eléje.

E helyt csak két dolgot akarok megérteni. A vizsgálatot nem én vezettem, abban csak annyiban folytam be, hogy a vizsgálatot vezető szolgabíró a vizsgálat folyamán mint szakközeg támogattam; megjegyezvén, hogy a vizsgálat vezetője az általam adott szakvéleményt minden egyes esetben a rendelkezésre álló adatok alapján maga is föltűzölte.

Azzal gyanúsít még is e czikk írója, hogy a vizsgálat vezetésében Bresztovszky iránti rokonszenvből fedtem a törvénytelenégeket, sikkasztásokat és így a község károsítását lepleztem. No már most, ennek a volt jegyző iránti tekintetből szándékos bűnpártolással vezetett vizsgálatnak eredménye az lett, hogy a kiderített adatok alapján a volt közégi jegyző, a fegyelmi büntetés legsúlyosabb nemével, az állásától való elmozdítással sújt-

ott. Itt többet azt hiszem fölösleges mondanom. —

Van azonban más irányban még egy szóm. Tartozom azzal saját magam, tartozom állásom iránt, hogy az ellenem emelt súlyos vádalmakat megtörölgetlenül ne hagyjam és így a sajtóbíróági eljárás megindítását iránt a szükséges lépéseket megtegyem.

Nem hiszem, hogy a czikk írója annak ugyan azzal a nyugodtsággal nézne eléje, melylyel én az általa — az állítólagos bűnpártolás miatt ellenem indítandó feljelentést várom.

Poppovics Mirkó.

Irodalom, művészet.

Tanítók jogai és köteleességei czimű munkára hirdot előfizetést Szabó Mihály dr. kolozsmezei kir. segédtafelügyelő. Czélja az írónak az, hogy a tanítóknak, tanügybarátoknak, iskolaszékeknek, szülőknak, előjárógóknak stb. a tanügyi törvények és rendeletek tömkelegében biztos és alapos tájékozást nyújtson. A meglehetősen nagyterjedelmű munka f. évi december második felében okvetlenül megjelenik s 2 frt előfizetési árrért hűbenesen fogja a szerző megküldeni előfizetőinek. Előfizetéseket elfogad a szerző (Kolozsvár. kir. tanfelügyelőség).

Ujvidék város monográfiája. Ujvidék sz. kir. város monográfiája, melyet a város megbízása folytán Erdújhelyi Menyhért irt meg, immár sajtó alatt van. Jelenleg a magyar szöveg van nyomdai munkában s ezzel egyidejűleg készül annak német és szerb nyelvű fordítása.

— **A „Képes Családi Lapok“** 49. száma igen érdekes és változatos tartalommal jelent meg, melyből megemlítenek talájk a már folyó közleményeken kívül egy bírálati cikket Ferraris Arthur jeles festőművészről, továbbá egy igen fontos és tanulságos cikket az asztmáról, melynek elolvasása mindenkinek egyrnt hasznára válik. Egyéb közhasznú és aktuális jellegű cikkek és apróságok egészítik ki e szám tartalmát. Melegén ajánljuk a „Képes Családi Lapok“ at olvasóink figyelmébe, mint olyan lapot, mely minden érdekességgel mellet még a legutányosabb is.

Bács-Bodrog megye földrajza. Ozlrogonácz Ferenos óbecsei tanító, a bácsmezei népiszkolák számára könyvecskét adott ki, melyben a megye földrajzát ismerteti. A füzet ára 20 kr.

Színészet Óbecsén. Mezei és Réthi színházátala Zentárd Óbecsére rándult át, hol m. hó 29-én, szerdán este a „Lemondás“ czimű darabbal megkezdtek az előadások sorozatát. A társulat 26 tagból áll.

A „Gazdasági Értesítő“ november havi száma a következő tartalommal jelent meg: Értesítés a cukorrépa termelés ügyében. — A villamoság a mezőgazdaság szolgálatában. — Az ürmősborkészítés. — Időszaki szemlő, havi vakáság. — Állatok elhullása szállítás közben. — A trágyázás elmélete. — Állami törzsmének fedezetési díja 1894-ben. — Irodalom. — Vegyes: Mezei munkások menetidj kedvezményei. — Filloxera. — Kivándorlás Szerbiába. — Gazdasági tanácsadók. — A lovak taknyossága. — Uj védekezési mód a gabonafüszög ellen. — A szarvasmarha korának megállapítása. — A földm. miniszter 1892. évi jelentéséből. — A takarmánykivitel tilalom megszüntetése. — Hirdetések.

Ódápályázat A Tóth Kálmán szoborbizottság ezennel tisztelettel figyelmezteti mindasoktat, kik a Tóth Kálmán ércszoborának leleplezésére hirdetett ódápályázatban részt venni ohajtanak, hogy a pályázat határideje f. évi december hó 31-én lejárván, műveiket Bajára, a szoborbizottság elnökehez a kitűzött időre annál is inkább sziveskedjenek beküldeni, mivel később érkező munkák nem pályáshatnak. Baján, 1893. november hó 22-én. Dr. Hegedűs Aladár polgármester, mint a szoborbizottság elnöke.

Szabolcska Mihály előfizetési fölhívást bocsájtott ki költeményeire. A hangulatos előf. felhívás így szól: „Hangulatos“ czimű mel még ez év folytán egy füzet verset szá-

dékozom kiadni. Lirai versekre nézve nem tartom ugyan valami kedvezőnek az időt; de ha tovább várok, tudom akkor sem lesz kedvezőbb. Alkalmos kiadó biján magam leszok a kiadó is. Eszembe jut ugyan a Hunfalvi Pál esete, a kinek midőn „Magyar Nyelvészet”-ét az ötvenes években egy svéd tudós azzal bánta meg, hogy ő náluk ilyen vállalat alig volna lehetséges: Hunfalvi kedélyes ösztönzettel így válaszolt: „Dehogy nem, csak tegyenek úgy mint én: megírom én magam, kiadom én magam és elolvasom — én magam!” Szeretném, ha — már csak a munkafelozás elvénél fogva is, — e harmadik dolgot az olvasó közönség vállalná magára. Ez egyetlen célja az előfizetési felhívásnak. Kötetem ez év december folyamán jelenik meg, 9—10 ivnyi terjedelemben. Előfizetési ára: 3 korona, diszkótásban 5 korona. A megrendelést kérem nevemre, Szász-Régenbe küldeni legkésőbb december 15-ig. Szász-Régen, 1893. évi november hó. Szaboicska Mihály. Gyűjtőknek tiz előfizető után a szokásos tiszteletpéldányt készséggel — sőt köszönettel megküldöm.

Törvénytörés

A Ball Antal-féle gyilkosságra még nyilván emlékeznek olvasóink. A zombori törvénytörés a tettest, Bocsa Gergely szítás legényét öt évi fegyházbüntetésre ítélte.

Érdekes végtárgyalás folyt le m. hó 28-án a szabadkai kir. törvénytörés előtt. Olvasóink emlékezni fognak még Csikmándi Csik Lajos szövézeti vándor tanító embertelen tettele, ki Visegrádról árvaléányokat hozott le Szabadkára, hogy majd ott a szövézetben kitanítja őket s kinél a szegény leányok Ubrik Borbála módjára majdnem éhen halnak. A kir. törvénytörés a nemes emberbarátot e legújabb pedagógiai módszerért csak 2½ havi fogházra, 150 ft pénzbírságra és 30 ft kárterítésre ítélte. Ez enyhe ítélet ellen a humanus férfit felebeztet.

Nyiltér[†]

Nem reclamahajászatból, hanem hálamból kifolyólag teszem azt, — hogy dr. Longauer Lajos helybeli orvos urnak, — (a ki is lakik Zomborban, Rókus utca, 35. házában alatt.) a nóm hátán kinőt s a mult tél óta húzódtó nagy daganaton, — illetve kinövésen f. évi november hó 28-án délelőtt minden elaltatás nélkül egyedül és gyorsan véghez vitt műtéteért hálás köszönetemet a nyilvánosság előtt fejezem ki — már csak azért is, hogy a bajt — mint kitünő szakavatott, — megvizsgálás alkalmával azonnal felismerte s operálása folytán nomet a nagy fájdalomtól megmentette s gyógykezelése folytán ily rövid idő alatt már egészen felépült.

A fentebb leirt kitünő műtéteért s odaadó fáradozásaiért tek. dr. Longauer Lajos orvos urnak újra hálás köszönetemet ez úton nyilvánítom.

Zombor, 1893. évi december 2-án.

Kitünő tisztelettel
Kustár Géza.

* E rovathán közlötökert nem vállal felelősséget a szerk.

C S A R N O K.

Hagyjatok el . . .

Hagyjatok el, ne bántatok engemet!
Fejem szédül, innom többet nem lehet.
Ittam sokat . . . ami voltam: az vagyok.
Hitvány löre! amit innom adtatok.

Fejem kábul, bent agyamon mámor ül,
Kacag ajkam; ámde csak fáj itt belül!

Bor és esője szép leányoknak mit se ér —
Mit se! — bár pezsg minden is — ha fáj
egy ér . . .

El a borral, el a esőkkel el innen!
Ne huzd cigány se pénzemért se ingyen
Felvidíteni ugy se tudtok igazin
A szívemen csak rágódik az a kin.

Felejteti... Mi könn. ű is — mondani!
Szellő sziklát meg tudna-e bontani?
Röpke mámor felkemen már meg nem ül,
Ha megszáll is, lepke módra elrepül.

Felejteti . . . Hát mondjátok a szélek:
Mogálljon! — Majd megáll-e a beszédnek?
Mondjátok, hogy esendesej: ha viharzik,
Vagy a napnak: ne süsös — majd kialszik?

Felejteti . . . Ej, mi örült gondolat! —
Hagyjátok csak az én búmat, gondomat.
Hisz ha tudnák, hogy felejtém valaha,
Hitvány szívem össze tépném darabra.

Kustár Mihály.

És adtam . . .

— Németből. —

Pompás nap volt. Atyám s anyám a kapunál állva megállítottak s megcsókoltak. A távból csalogatva intett felém erdő és hegy; oh, hogy szeretem őket!

Elindultam utamon; ünnepi ruhámba öltöttem, mintha templomba mennék; virágok hajamban, keblemen és egy nagy eszokor kezemben. Félte tartottam a eszokort hisz szülőföldemről való. Vele a szeretetet vittem magammal. Eddig még nem távoztam falunkból, házunk s kertünkől s most vándorolnom kell, ki a világba. S mily szép a világ! — És mentem.

E emberekkel találkoztam; híveknek, szeretőknek s oly jóknak látszottak. Boldogan mosolyogtam; utánam tekintettek, kedveskedtek s kértek egy-egy virágot esokorból. És adtam — és adtam szeretetből.

Nemsokára csak egy pár volt belőlük és ismét találkoztam emberekkel, kik virágaim után nyultak. Már mondani akartam: „Oh hagyjátok, ugy szeretem őket; szülőföldemről való — s utam még oly hosszú —”

Hídegen, elutasítólag tekintettek rám „Ne tekedo riázz, adj!” Csodálkozva pillantottam fel. Mily másképp hangzott, egész másképp mint az első, hízelt „Adj.” És adtam — félelemből.

Szürke árnyak estek utamra. Te édes napom hol maradsz! Ah oda át fényesen világít! Csak gyorsan; ott bizonyára ismét megtalállak.

Fázom! — Hova lett szép esokrom! Üresek kezeim; nincs már semmim, nem adhatok már semmit! Reszketek, két kezemet szívemre szoritom. Ah itt, itt van még a virágokból, melyeket mielőtt elmentem, ékül tüztöm keblemre, a legszebbek valamennyi között. Szívemre szoritom — óh édes virágaim titeket nem hagy lak el.

Tovább vándorlok. Iszonyu lármahatol fülembé, — menekülni akarok. Nagy tömeg ront elő, férfiak, nők vegyest, mily rémületesek! „Add, add ide!” sikoltozzak s virágomra mutatnak.

„Nem adom!” sikoltom vadán és félve.

„Ide kell adnod!”

„Nem, nem, nem adom!”

Rám rontanak — letépi a koszort a fejemről, a virágot keblemről — — —

Zuhogva esik az eső. Ruhám szét-tépvé, bepiszkolva; reszketek a hidegben. Megborzongok. Nem nézem az utat, nem az ösvényt, nem az ólomat, nem a fényt, világosságot. Összeesek halálra faradtan.

Lépteket hallok — feltekintek. Ismét itt vannak a jó, a szerető emberek, kikkel először találkoztam. Előttem mennek, utánuk sietek: „Oh kérem, kérem adjatok vissza egy virágot, csak egyetlen egyet. Ti oly boldogoknak látszotok és én oly szomorú, oly elhagyott vagyok. És oly sok virágot adtam nektek.”

Megvetően néztek rám, kigunyólnak: „Rég eldöbtek már, mit is csinálnánk vele?”

„De hiszen ti kértétek?”

„Ostobaság, nem velted észre, hogy mi téged szeretünk.” Hangosan felzokogtam. S ók tovább mentek — és nevettek.

Katholikus nagygyűlés Szabadkán.

M. hó 26-án tartották meg a Szabadkán a nyáron elhalasztott katolikus nagygyűlést. Akkor a járvány miatt nem engedték meg a gyűlés megtartását. Most e gyűlés Bács-Bodrog megye katolikus lakosságának nagy részvétele mellett folyt le. Több mint kétezer ember jelent meg a Pest fogadó nagytermében és mellék helyiségekben s a folyosók is el voltak foglalva emberekkel, akik a terembe már nem juthattak be.

Délelőtt tíz és fél óraker jelent meg fényes díszmagyarban a teremben gróf Esterházy Miklós Mór, ki zajos éljenzés közepette foglalta el az elnöki emelvényt. A dalárda a szótartot és pápai himnuszt énekelte el, mire gróf Esterházy Miklós Mór, a következő beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

Mélyen tisztelt Nagygyűlés! Ha szívem sugallatának engednék, leszállnék ezen emelvényről s önköz lépre, kezet szoritának önökkel egyenként, hogy kifejezzem ezen néma, férfias kézzsoritással azokat az érzelmeiket, melyek engem teljesen hatalmak alatt tartanak. (Élénk éljenzés.)

Az a rokonszen, melylyel e szép város és e nemes megye mélyen tisztelt közönsége engem tegnap este óta környezni méltóztatik, a meghatottság oly fokát idézi elő bennem, hogy kételkedem, vajjon képes vagyok-e egyáltalában viszonzni ezen rokonszenvet, képes vagyok-e hálamat azért kellően kifejezni olyképpen, amint azt szívem mélyében érzem. (Zajos éljenzés.) Fogadják mindenekelett köszönetemet kegyes bizalmukért; fogadják köszönetemet azon lelkesedésért, melyet önköz szívökben úgyünk szentsége iránt ápolnak és mely réam is átszállva újabb erőt ad nekem a jövőben is a küzdelem folytatására. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Ha e fényes gyűlés tagjain végigtekintek, arcvonásaikról leolvason hazánk története legutóbbi eseményeinek hatását, mely mélyen bevésődött az élet által már megégett férfiak arcvonásaiba. De ugyanakkor látom e gyűlés fiatalabb tagjainak arcán a jövőbe vetett reményt és látom szemekben a küzdelem vérszínű sugarait. (Élénk helyeslés.)

Midőn önöket e percben üdvözölöm, lehetetlen, hogy fel ne idézzem azon gyűlések emlékezetét, melyeken már eddig is szerencsés voltam résztvehetni. (Éljenzés.) Ha e nagygyűlés tanácskozásainak sorozatán végigtekintünk, amely hasontartalmu azon tárgyszorozatokkal, melyekkel ez év folyamán az ország más vidékein foglalkoztunk, felmerül előttem az a nagy kérdés, vajjon az ezen katolikus gyűlésekhez kötött remények megvalósultak-e? Vajjon megtartottuk-e mi katolikusok azokat az ígéreket, melyeket osztat-

jan lelkesedéssel és egyértelműséggel elfogadott határozataink tartalmazzanak?

Örömtel szívvel hangulyzozhatom, hogy éremnyeinben nem esalatozunk; hogy mi bevaltottuk azokat az ígéretek, melyeket az ország előtt elvártaink támogatása mellett tettünk.

És mik voltak céljaink és törekvéseink akkor, midőn az ugynevezett katolikus mozgalom megkezdődött Magyarországon, mint ezelőtt nem ismert dolog, megkezdettek a katolikus nagygyűlések?

Első celunk volt a katolikusok tömörülését létrehozni; feladatunk volt felrúzni a katolikus közönséget abból az álmából, melybe eddig elveink és tanaink biztonsága minket ringatott.

Ez sikerült is, Tömörültünk, kifejeztünk adunk elveinknek és hangot adtunk mindannak, a mi szívünket eltöltö, mióta az ugynevezett egyházpolitikai program vallásunkat és ebben legszentebb érzelmeinket megsértette. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.)

De méltán azt a kérdést intézhetné hozzám e tisztelt gyülekezet, hogy vajjon most, mióta a helyzet megváltozott s az egyházpolitikai program nemcsak elvi kijelentés alakjában áll előttünk, hanem szószemint szövegükben ismerjük s részben a mint halljuk, a legközelebbi napokban fogjuk ismerni azoknak a törvényjavaslatoknak tartalmát, melyeket mi elfogadni vonakodunk, s melyek ellen a leghatározottabban állást foglalnunk, (Élénk helyeslés és tetszés.) vajjon elterjedtünk-e feladatunk határpontjához, vagy folytatnunk kell azt a mozgalmat, melyet oly eredménytelennel sikerült ez évben meginditanunk.

E kérdésre a válasz csak az lehet s ebben, azt hiszem, mindannyian egyetértünk, hogy igenis kotelességünk tovább folytatni e mozgalmat. (Hosszantartó zajos helyeslés.)

Kétely e tekintetben nem merülhet fel, amint hogy az eddigi katolikus gyűléseknek célja nem abban állott, hogy meghiusítsa a szóban forgó törvényjavaslatoknak előterjesztését is. Én részemről ezt a reményt ezekhez a gyűlésekhez nem kötöttem. Az én szememben a ezél az volt mindig, hogy e gyűlések útján kifejeztünk adtunk szívünk érzelmeinek s nyilvános, de lojaliss és alkotmányos uton tudomására adjuk a mérvadó köröknek azt, hogy nem e nemzet akaratával és nem annak meggyőződésével megegyezőleg születtek meg e törvényjavaslatok. (Élénk helyeslés. Igaz! Ugy van!)

Ezt kifejezésre juttatni a nyilvánosság előtt nekünk jogunk van s e jogot fölünk senki el nem vitathatja addig, míg alkotmányunk szentesített törvényei fenállanak. (Élénk helyeslés.)

Nem mi támadtunk, Mi az ellenünk intézett támadások ellen védekeztünk és kell, hogy ezentul is védekezzünk. (Hosszantartó zajos helyeslés.) Ez az eszme, ami minket összehozott, itt Szabadkán, mely létrehozta a nagygyűlést Komáromban és Sopronban s adja Isten, hogy összehozzon beuntunket az ország fővárosában is, (Élénk helyeslés, a tiltakozás és önévédelem ez az eszme, törvényes és alkotmányos alapján. (Élénk helyeslés.)

A további kérdés az, tisztelt nagygyűlés, mi célja lesz a jövőben a katolikus gyűléseknek?

A hadvezérek, kik a csaták egész sorában győzedelmeskedtek, nem vakon rohantak az ellenség felé, de latba vetették mindig azt az eshetőséget, hogy mi fog történni, ha az ellenség tulsulya annak fogja megszerezni a győzelmet.

Azt hiszem, hogy jó politika ezen eshetőségre is gondolni és én ezen eshetőséget, mint ilyent, számbavevő, bár midőn e szavakat kiejtem, szívem fájdalommal önszerzől, úgy vélem, az esetben feladatai lennének a katolikus gyűléseknek azon irányt megszabni és azokat az elveket megállapítani, melyeket Magyarország katolikusai óhajtának és szükségesnek tartanak.

Szükségesek lesznek e katolikus nagygyűlések, hogy a nemzet társadalmának minden rétege tisztába jöjjön arra nézve, minő feladatok várnak azokra, akiket a nemzet bizalma a képviselőtestületbe küldeni jónak talál.

És ámbár én itt önök körében most elő-

szűr jelenek meg, meg vagyok győződve, hogy önök nem fogják félreérteni szavaimat, midőn hangsúlyozom, hogy én nagy vesztélyt látnék halansúlyozom, ha e nemzet körében, midőn a saját képviselőtétel megalkotásáról és választói jogának gyakorlásáról van szó, ezentul a megsértett vallási érzület szabná meg a követendő irányt s az eljárást. De nem vélném mégis kikertillendőnek annak felemlítését, hogy azok a kérdések, melyek most felmerültek, oda dobattak a nemzet elé a nélkül, hogy a nemzetet megkérdézték volna, beecgegyezésével történik-e az, hogy azon hosszú béke, mely eddig az országban a vallásfelekezetek között uralkodott, a nemzet akaratával tünjék el körülköböl.

Lehetetlennek tartom, hogy azon kérdés elől cenzurál kitérjünk: hogy azt meg ne vitassuk tanácskozásainkon és összejöveteleinken és hogy meg ne kérdezzük azokat, akikre bizalmunkat ruházzuk s kikre szavazatunkat adjuk, vajjon egyetértene-e velünk abban, hogy ezentul megakadályozzák ott, ahol hivatásukat gyakorolják, hogy szent vallásunk tanait megsértés és hogy vallásos érzelmeink ellen folytonos támadás történjék. (Élénk helyeslés.)

Ez a nagy feladata lesz ezentul a katolikus gyűléseknek, amint feladata lesz azon férfiaknak, kik hivatva vannak az alkotmányos tevékenység terén az ország jólétét előmozdítani és alkotmányunkat teljes épségében megőrizni.

Önök, tisztelt nagygyűlés, tudom, egyetértene abban is, hogy ez a nehéz feladat csak úgy oldható meg, ha ebben az országban minden honpolgár, s különösen alkotmányos életünknek minden hivatott tényezője befolyását olyképp használja fel, hogy ezek az óhajaink és érzelmeink jövőre ugyszólván kézzelfogható alakot nyerjenek. (Élénk helyeslés.)

Nem hiába mondtam az imént, hogy mindegyikünkre hármlik ez a feladat és a kötelesség-teljesítésnek ez a tudata. Mert alkotmányunk őreit nemcsak a képviselőlet terén látjuk, hanem annak a testületnek körében is, mely a nemzet képviselőletét alkotta meg a képviselőházzal együtt, mely ha nem is a népképviselőtétel veszi erejét, de mégis szorosán össze van e nemzettel forrva. E testület tagjainak nagy része ősei által teljesített szolgálattal megjutalmazásának czimén gyakorolják ott alkotmányos jogait és kötelességeit. (Zajos eljenzés.) Tagjai másik része köszönheti ezen alkotmányos ténykedését szentegyházban viselt hivatalnak, egy további része pedig köszönheti saját erényeinek.

Én csak röviden akartam érinteni a mai helyzetet e frázisait s azon kérdést intéztem önökhöz, és intézném, ha e terem falait ki bõvíthetném, az egész országhoz: vajjon feltehető-e az, hogy alkotmányunk, hazánk e drága kincsenek ezen második alkotmányos óre ezen válságos pillanatban meg fog felekezni szent missziójáról és nem fog megfelelni annak a hivatásának, melyet mi, a katolikus nagygyűlések tagjai, tőle várunk és kérelmezünk?

Ebben is látom a katolikus nagygyűléseknek egyik hivatását a jövőben. Tamaszt fog találni általuk a főrendiház nemcsak saját elhatározása körében, hanem alulról is, az ott nyilvánított akaratban, óhajban és reményben. (Zajos helyeslés.)

Azt hiszem, önök nem fogják tőlem várni, hogy az ugynevezett egyházpolitikai program egyes pontjaira kiterjeszkedjem. Meg fog ez történni részletesen e nemes megye férfiai részéről, kik ismertetni fogják e törvényjavaslat sereglmes voltát.

Az, hogy önök itt összesereglettek, s hogy hosszú hónapokon keresztül várták a felmerült akadályok megszüntét, bizonyítja azt, hogy ez az ország átérzi e válságos napok fontosságát. (Élénk helyeslés.) És azért csak egy végső kérés intéztek önökhöz. (Halljuk! Halljuk!)

Ha önök visszatérnek otthonukba és ott azt a kérdést intézik önökhöz, hogy minek jötték ide tüntetni, akkor kérem, adják erre azt a választ, amit én egy más alkalommal ellenfeleinknek adtam s engedjék meg, hogy ugyanaokkal a szavakkal éljek, melyel életem

egy más katolikus gyűlés alkalmával. Nem akarjuk mi azt, hogy a jelen nemzedék, de legkivált, hogy fiaink, a jövő nemzedéke, szőszegővé válják olyformán, hogy vagy kénytelen legyen megtagadni azon tiszteletet, mellyel adozunk alkotmányos, szentesített törvényeinknek; vagy pedig vallási szent tanait. Ezt a konfliktust akarjuk elhárítani országunktól és épségben akarjuk átadni országunk alkotmányát, mint legdrágább kincsünket utódainknak épp oly sértetlenül, mint mi átvettük őscinktől. (Hosszantartó zajos helyeslés.) A nagygyűlést ezennel megnyitottnak nyilvánítom. (Szűnni nem akaró zajos tetszés és eljenzés.)

Ezután Boromissza kanok azt indítványozza, hogy XIII. Leóhoz, Schlauch Lőrincz nagyváradi bíboros püspökhöz és Császká György kalocsai érsekhez üdvözöl táviratokat küldessenek, mit a gyűlés zajos helyesléssel fogadott el.

A XIII. Leóhoz intézett távirat így hangzik:

„Bács Bodrogmegye katolikusainak nagygyűlése szentséggel legközelebb hozzánk intézett apostoli körlevele által lelkesítve, Szabadkán gróf Esterházy Miklós Mórincz és Boromissza Tibor kalocsai főszékesegyházi kanok elnökléte alatt hazánk egyházpolitikai helyzetét tárgyalva, katolikus hitéről vallást téve, törhetetlen ragaszkodását tolmácsolva, szenteséget, mint az egyház fejét és esalatközhatatlan tanítóját üdvözli és működésére apostoli áldását esdi.“

A nagygyűlés ezután áttért a napirendre. A legelső határozati javaslatot Stecz György terjesztette elő a következő beszéd kíséretében:

Nagyméltóságú és méltóságos elnök urak! Tisztelt katolikus nagygyűlés! Kétféle jogos szabadságygy létezik: amint kétféle tilalom akadályozhatja szabad elhatározásunkat. A szabadságygy egyik neve az követeli, hogy természetünkbe oltott tisztességek vágyaink igényeink, jogaink érvényesülhessenek: a másik azt, hogy kötelességeink teljesítésében legyen szabad kezünk, ne legyünk kénytelenek beszenyezni lelkiismeretünket.

Az első nemű tilalomnak engedni gyakran férfikötelesség; a második nemű tilalomnak hódolni mindenkör gyévaság, jellemtelenség. A szabadság első nemének körében lehet alkudozának helye, második nemének körében pakálni mindenkor bűn. A szabadságygy e két nemével kell mindenkor számolni, ki jogokat rendezni óhajt.

Sok szabadságot vették el az időviszonyok katolikus egyházunknak: s belenyugodtunk. De ha nem védhette meg jogait, legalább nem lettek kényszerítve hivi, hogy lelkiismeretüket lábbal tapossák. Nemcsak jogos igényeink vannak felszelyeztetve, hanem lelkiismeretbeli kényszerhelyzetbe vagyunk hozva. Innen katolikus gyülekezeink, innen szokottnál hangosabb fölajdulásaink; nem fog elalhatni tiltakozás, orvoslást kérő szavunk, míg meg nem lesznek nyugtatva lelkiismereteink!

Ezután festi a szónok azon helyzetet, melyet az 1868. évi országgyűlés 53. törvényezikke, vagy inkább ezen törvényezikk félremagyarázása újabb időben teremtet. Szavait így végzi:

Közös követeléstünk ez legyen:

a) Vegye vissza a kormány áldástalan egyházpolitikai javaslatát, nevezetesen vegye vissza az anyakönyvek államosítására vonatkozó törvényjavaslatot, mint szükségtelet, mint hasznavehetetlent, mint új bonyodalmak létesítőjét.

b) Vegye vissza a Csáky-féle rendeletet, mely bírságolással, büntetéssel a papság lelkiismeretét kényszerhelyzetbe hozza.

c) Változtassa meg a törvényhozás az 1868-iki 53. törvényezikket, mint olyat, mely a lelkiismeretek számára kelepécé lehet. Adja vissza a szülőknek a természetes jogot, gyermekeik vallásos nevelése fölött jobb belátásuk, lelkiismeretük szerint határozni s öröködni.

Ziitt Róbert temerini plébános szözlött ezután a polgári házasság kérdésében.

Gyűrük Ödön határozati javaslatot terjesztett elő, tiltakozván a haladás ellen.

Végül Petrovác terjesztett elő határozati

javaslatot, katolikus körök alakítása tárgyában.

Felolvastattak ezután az érkezett üdvözlő sürgönyök s a gyűlés az elnök lelkes éltezőse közben osztott szét, miután Berényi bajai apát plébános köszönetet mondott a bölcs vezetésért.

Délután 2 óraker lakoma volt a Bárány vendéglő terméiben, este pedig gazdag vacsora Mamuzsits Mátvás prépostplébános házában. Mindkét alkalommal számos fölköszöntőt mondtak.

HIRDETÉSEK.

14327

tkvi 893.

III.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zombori kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bruck Jakab monostorszegi lakos végrehajthatónak Krajkov sz.: Pejak Kata férj Jöger Mártonné végrehajtást szenvedő elleni 177 frt kr. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (és az apatini kir. járásbíró) területén lévő és Monostorszegh község határában fekvő és monostorszegi 677 számú t.j. könyvben foglalt felerészben Karajkov sz.: Peák Katalin és másik felerészben birtokos társ Periskits Ádám nevén álló 600 □-öl térnagyságu 467 helyrajzi 399 ö. i. sz. ház belsegek és kertre nézve 438 frt becsárban valamint az ezen telekjegyzőkönyvben foglalt s ugyan csak felerészben Karajkov szül. Peák Katalin és másik felerészben birtokos társ Periskits Ádám nevén álló 300 □-öl térnagyságu 835 helyrajzi számú szérus kertre az árverést 32 frt krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1893. évi december hó 27-ik napján dél előtti 10 óraker Monostorszegh község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 43 frt 80 kr és 3 frt 20 kr készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltattani.

Kelt Zomborban, 1893. évi október hó 6-ik napján.

A zombori kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság.

Radány
kir. törvényszéki bíró.

929 szám.

1893.

Arverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes kir. törvényszék 1893. évi 12464 és 12556-ik számú végzése következtében Dr. Thurszky Zsigmond zombori ügyvéd által képviselt Pekánovics András zombori l. javára Tittl Ferencz zombori l. ellen 3000 frt és 844 frt 65 kr. és jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján le foglalt és 1703 frtba becsült bolti szerelvények, férfi ruha szövetek, butor, ágy és ruha neműek és egyéb házi eszközökből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírószág 13920 1893. számú végzése folytán 3000 f. és 844 frt 65 kr. tőkekövetelés, ennek 1893. évi október hó 2 és 8-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 111 frt 86 krban bíróság már megállapított költség erejéig Zomborban alperes üzletében főuteza Frey féle házában leendő eszközésére 1893. évi december hó 11-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a vonni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a leg többet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1893. évi december hó 1. napján.

Cservenka

kir. j. bírósági végrehajtó.

CIRCUS HENRY.

Még csak rövid ideig.

Zombor, vasárnap december 3-án

két nagy előadás.

Délután fél 4 óraker

családi-előadás,

melyhez minden felnőtt egy gyermeket magával vihet.

Este fél 8 óraker

nagy előadás.

Ajándékozás:

Sándor bohóc 2 jól járó órát sorsol ki.

Amateur-lovaglás.

Holnap hétfőn és a következő napokon előadás.

A valódi mosható padló fénymáz

a legjobb és legolcsóbb máz pákot, egyfa és lakkozott padlózat számára. Rögön megszárad és a nélkül hogy kefélni kellene (tkörsuma, tartós fénynyel bír. Kapható színtelen, világos sárga, sötét sárga, vörös és diószinbarna minőségben. Egy katalya ára 45 kr. 85. kr. és 1 ft 60 kr.

Szabadalmazott tánctere m máz

a legolcsóbb és legpraktikusabb fenyező és simító-szer minde tánchelyiség számára. Kilójának ára 1 ft 30 kr.

Szabadalmazott kenőviasz

nagyon megkönnyíti a kefélest és a vele bekent pallót a nedvesség és por ellen ellenállóbbá teszi. Kapható fehér és sárga színben. Ára dronkint 20 kr.

Prospektust ingyen és bérmentve küld

SCHNEIDER és Tsa.

BÉCS

V/2 Hundstürmerstr. 141. I Herrengasse 10.

Zomborban kapható Lugumerszky Plátó, Hai testvérek és Weidinger S. A-nál valamint minden nagyobb fűszer, festékárú és droguakereskedésben.

CACAO-CHOCOLAT

MAESTRANI

ST. GALL (Suisse)

Olesó árak, könnyen oldható cacao. Legfinomabb minőség.

„Nincs többé köhögés!”

Mell- és tüdőbaj ellen.
Dr. med. FÁYKISS
Szepest Kárpáti
növénykivonata.

1 fűveg ára haszn. utasításra
75 kr. CZUKORKA 1 dobozza
35 kr., 1 csomag 20 kr. THEA!
1 csomaggal 50 kr., kis 25
kr. Tizenöt év óta legjobb
eredményt használtak köhögés,
rekodtság, katarrhus
höklurut, nátház (influenza)

szűkmellűség, tüdőgyulladás stb. ellen. Ere-
detiben kapható Fáykiss József „nagy Kris-
tof”-hoz címzett gyógyszer-tárában Budapes-
ten. — Raktárak: Török József gyógyszerész-
nél Budapest, király-utca 12. és minden
vidéki gyógyszer-tárában.

Postai megrendelések azonnal eszközöltenek.

Hirdetmény.

Alulírt bátorkodom. t. vevőimnek leg-
jobb minőségű szenet, alább jegyzett le-
szállított árak mellett ajánlani.

I. minőségi Porosz Dió és koczkaszén
metermként 1. 70.

I. minőségi Salgótarjáni Szalóni kőszén 1. 30.

I. minőségi Darabos (tojás) szén 1.40.

Legalább 10 meternyi vásárlásnál
megfelelő árengedmény.

Egyszersmind ajánlom legjobb mi-
nőségű tűzifát szállított olesó áron

tisztelettel

Bachrach Győző

Alma és körte.

Szép, nemes fajtájú téli almát küldök
bérménve kosarakban 500 darabot 4
frtért, 1000 darabot 7 forintért. 100 kilo-
grammot 5 forinttól fölfelé. Tovább
elárutóknak megegyezés szerint lehető
olcsón.

Finom körtét 400 darabot 6 tól 12
frtig nagyság és minőség szerint.
Mindezt utánvétel mellett vagy az-
közleg előleges megküldése után Fagy-
ellenes csomagolás!

BERGER JÓZSEF.

gyümölcs-szállító
GRACZBAN.

KLYTHIA a bőr ápolására

az arczbőr szépítése és finomítása

ZSIRPUDER Legelegánsabb fehér, ró-
zsaszínű vagy sárga színű toilette-, bál- és
salonpuder.

Vegyileg megvizsgálta és ajánlta

DR. POHL J. J., cs. kir. tanár Bécsben.

Elismerő levelek következő hölgyektől:

TAUSSIG GOTTLIEB Wolter Sarolta, a cs. kir. udvari színház tagja Bécsben
finom Beeth Lola, a cs. kir. udvari opera tagja Bécsben. Schlä
TOILETTE SZAPPANOK ger Antonia, a cs. kir. udvari opera tagja Bécsben. Pál
és mai Ilka, a Theater a. d. Wien tagja Bécsben. Odilo
ILLATSZEREK llona, a Deutsches Volkstheater tagja Bécsben. Ernen
gyára. van Dyck, a cs. kir. udv. opera tagja Bécsben stb. stb.
Főraktár: BÉCS Kapható a legtöbb illatszer-üzletben és gyógyszer-
I. Wollzeile Nr. 3. táiban.

Ezen labdacskok minden tekintetben hasonló praeparatumok
elé helyezendők, mert mindennemű káros alkatrészekről mentek, a leg-
nagyobb eredménnyel használják hasbetegségeknek, mert vertisztító ha-
tásnak nincs gyógyszer, mely könnyebben s a mellett teljesen ártal-
matlanul

hasrekedést

a legtöbb betegség ezen bizonyos forrást eltávolítja Czukorzottságuk
miatt még kis gyermekek is szívesen veszik be. E labdacskoknak Pitha
tanár, udvari tanácsos igen hűzelgő bizonyítványt állított ki.

Egy doboz ára 15 labdacskossal, 15 kr. egy tekercs,
ára 8 doboznak, 120 labdacskossal, 1 frt.

Figyelemztetés!

Oly doboz, melyen e ezégnév: Apotheke

„zum heiligen Leopold“ nem áll, s mely hátulján védjegyün-
ket nem viseli, az utánzat, melynek megvételétől a közönség figyel-
meztetik.

*Neustein-Féle
Gyógyszer*

Jól megfigyelendő a doboz, nehogy rossz, hatás-
talan vagy éppen kártékony praeparatumot
kapjon az ember. Kizárólag Erzsébetlabdacskok
kérendők; ezek haználati utasítással s a fenti
aláírással vannak ellátva.

Főraktár: Bécs NEUSTEIN FR. gyógyszer-tára „a szt.
Lipóthoz“ a Planken és Spiegelgasse sarkán.

Férfi s női betegsége k

mint bujakór, fekélyek, bőrkütegek; folyások és hólyaghurut a legidültebb alakban is, nem a közönséges, hoszrdalmas befecskenedésekkel hanem

irrigáló által saját készülékeimmel, s új gyógymódom szerint vagy esetleg helyi endoszkopikus kezeléssel is alaposan s sikeresen

kezeltetnek. Stricturák, az aggkorban fellépő vizeleti nehézségek; ágybeszennyezés valamint nemi gyengeséggel párosult gerincbajok

galvano-mechanikai módon

sikeresen gyógyíttatnak

Orrfékélyek s az orrnak bedugulása, valamint a száj- s orrnak bűzössége az álltalam feltalált s több 100 esetben kitűnő eredménnyel használt

orrscapkészülékemmel

rövid idő alatt alaposan gyógyíttatnak.

Galandférgek, melyek a legerősebb kórtáknak ellenállottak, Németországban készült gyógyszeremmel 3 óra alatt gyökeresen eltávolíttatnak.

Dr. Fischer Adolf, orvos-sebész tudor, műtő- és nőgyógyász, a „Nyilvános gyógyintezet”, nek rendelő főorvosa s speciálista 27 év óta Budapesten, U-utca 5. sz. I. em. rendel. d. u.

2-5-ig.

Csak díjazott levelekre válaszolok s gyógyszerekről is gondoskodom. 26 - 1

COGNAC

Czuba-Durozier & Co.

francia cognacgyár

PROMONTOR.

Vezérigénykötség

Ruda és Blochmann Budapest.

Hímzési előnyomda.

A nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására juttatom, hogy a legújabb és legszebb mintákat beszerezve

hímzési előnyomdát rendeztem be. Ugyszintén minden néven nevezendő

kézi munkákat

szakavatott kisasszony vezetése alatt, ki mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál, hímzés és montirozásra minden elfogadtatik,

A következő idényre a legújabb árak u. m.: Teljes menyasszonyi kelengyék nagy választéka. Bársony, selyem, és egyéb ruhadíszek. — Csapkék, szallagok, téli árak.

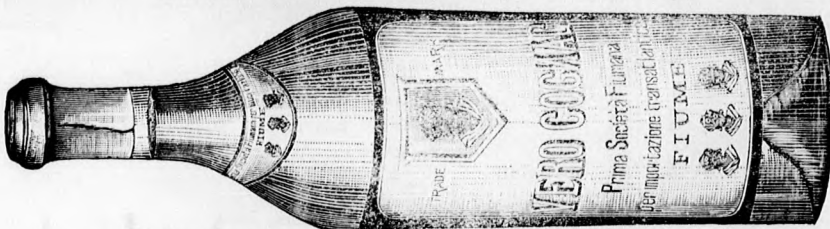
Urak részére meglepő váasztékban fehérnemű, zsebkendő, harisnya, nyakkendők, keztyűk, esőernyők stb.

Megbízásokat előleges szolid kizölgálas biztosítás mellett elvárva kitűnő tisztelettel.

Engel Mór.

Csak Szerecsenfejjel valódi

Óvakodás az

utánzatoktól!

Első fiumei tengerentuli, behozatali társulat

Pfau & Co., Fiume.

Kapható a legfinomabb fűszer- és csemege-üzletekben, drogua üzletek, gyógyszer-tárakban, cukrázdák és kávéházakban.

Valódi Hauswaldt-féle kávé.

A legjobb pótkávé, fölülmulhatlan ugy színre, valamint zamatos ízére.

Raktáron valamennyi fűszerkereskedésben.